

W poszukiwaniu wartości i autorytetów: dziecko i uniwersytet

Ewa Chmielecka

Kongres Uniwersytetów Dziecięcych

Warszawa, 31 marca 2016 r.

Trzy cele kształcenia :

wiedza, umiejętności, postawy.

"Uniwersytet to postawa wobec rzeczywistości... Uniwersytet, to wspólnota ludzi, którzy słuchają świata." Tadeusz Ślawek

Co „nasze dziecko” wyniesie z uniwersytetu?

Postawy:

- Perspektywa pedagogiki i psychologii
 - „...względnie trwała dyspozycja do działania kierowana zinternalizowanym systemem wartości...”
 - Postawy adaptacyjne, krytyczne, emancypacyjne
- Perspektywa nauki o wartościach (aksjologii)
 - Nawyk refleksji aksjologicznej a hierarchie wartości i autorytety

Co „nasze dziecko” wyniesie z uniwersytetu?

Jak kształtujemy postawy?

przez

- refleksję humanistyczną
- naśladownictwo - dobry (lub zły) przykład
- inspirowane zaangażowanie

Czy da się uniknąć kształtowania postaw?

Postawy: zagrożenia

Indoktrynacja:

gotowy zestaw wartości + motywacja

Indoktrynacja jawna i utajona

a

uwewnętrznianie wartości, uznawanie autorytetów przez dyskusję

"Problemem wychowania nie jest to, jak dobrze pokierować człowiekiem, jak skłonić go, aby podązał za najlepszymi rozwiązaniami. Problemem jest to, jak obudzić w nim ducha wolności. Jak sprawić, aby chciał swobodnie, mądrze i odpowiedzialnie stanowić sam o sobie." *Józef Tischner*

Postawy - uwewnętrznianie wartości przez dyskusję

Dyskurs aksjologiczny (szerzej – humanistyczny):

- O człowieczeństwie
- O wartościach
- Wskazujący na konflikt moralny jako nieodłączny element życia człowieka
- Bez argumentacji rozstrzygającej
- Pozostawiający swobodę wyboru rozwiązania

Jak taki dyskurs realizujemy (pośrednio lub bezpośrednio) na zajęciach z „naszymi dziećmi”?

Postawy – naśladownictwo

Etos – ujęcie aksjologiczne

(postawa wspólnoty ze względu na wyznawane i realizowane wartości)

Wartości etosu akademickiego:

- Prawda - wartość naczelną, autoteliczną
- Zestaw wartości konsekwentnych podzielanych z innymi etosami.

Etos akademicki – ujęcie socjologiczne (R. Merton):

Etos jako ośrodek obrony nauki przed wpływami zewnętrznymi opisany w kategoriach:

- uniwersalizmu,
- "komunalizmu",
- bezinteresowności,
- zorganizowanego sceptycyzmu

Czy taki etos pokazujemy jakoś (pośrednio lub bezpośrednio) na zajęciach z „naszymi dziećmi”?

Postawy – naśladownictwo, cd

Uniwersytet jako wspólnota i jako instytucja:

- Wspólnota:
 - Dobro wspólne (etos)
 - Postawy: solidarność i sprzeciw vs unik i konformizm
- potrzeba instytucji i zagrożenia dla wspólnoty
 - Zagrożenia dla etosu akademickiego w naszych czasach

a autorytety

Jak te sprawy ukazujemy jakoś (pośrednio lub bezpośrednio) na zajęciach z „naszymi dziećmi”?

A czy sami mamy ich świadomość?

Misja KRASP 2015

- co uniwersytety powinny przedyskutować?

- Potrzeby otoczenia społecznego a uniwersalna misja uniwersytetów.
- Uniwersalna misja uniwersytetu a różnorodność szkół wyższych i ich misji
- Autonomia uniwersytetu a gotowość do poddania się społecznej kontroli i stosowania przejrzystych reguł dotyczących badań naukowych, dydaktyki, awansu naukowego i zarządzania instytucją
- Kultywowanie etosu akademickiego a sprawne zarządzanie instytucją akademicką właściwe dla wszelkich instytucji publicznych.
- Kształcenie studentów ku potrzebom rynku pracy ale i kształtowanie postaw odpowiedzialności za dobro wspólne i rozwój osobowy.
- I inne wyzwania naszych czasów

Brak gotowych rozwiązań – konieczność dyskusji i znajdowania własnej drogi aby

(„...mądrze i odpowiedzialnie... stanować o sobie...”)

Autorytety?

Dziękuję za uwagę!